

Få en brugt festkjole hos præsten - det er også næstekærlighed

Genbrug er at passe på jordens ressourcer, og derfor formidler flere kirker brugt festtøj til de kommende konfirmander. Fedt nok, siger de unge i Frederikssund.

HANNE FALL NIELSEN
hanne.fall.nielsen@jp.dk

Resterne af en mindehøjtidelighed i det ene hjørne. Den lokale nørkleklub med masser af gang i både strikke- og snakketøj i det andet hjørne af Præstegården i Frederikssund. Og midt i det hele sværmer – som i Kim Larsens sang – de smukke unge mennesker.

Ikke kun draget af dagens konfirmationsforberedelse, men også af de to bugnende tøjstativer i forhallen – den ene i lysende og brusende hvidt, den anden i mere afdæmpede nuancer.

»Der er fede ting. Jeg kan bedst lide noget, der er lidt enkelt og ikke for pyntet,« siger Sofie Hentze, der planlægger at skride til alters på konfirmationsdagen den 10. maj i lange bukser.

Selv om festtøjet faktisk er indkøbt, falder en kjole i hendes smag, og hun styrer mod toilettet, som også fungerer som prøverum. Tæt fulgt af veninden Smilla Bang.

»Jeg har det lige modsat. Jeg kan godt lide noget med blonder og brus i skørtet,« siger hun med favnen fuld af tyl.

En dannelsesrejse

Genbrug er i det hele taget »fedt«, som pigerne siger det, og det indgår i deres almindelige garderobe. Der hedder det bare retro, siger de belærende.

Med den indstilling er de ret vilde med den lokale præst Lotte Højholts initiativ, hvor hun nu for andet år i træk tager imod brugt konfirmationstøj i et forsøg på at få det til at cirkulere videre.

Tobias Hedegaard Iversen (t.v.) og Marius Wagner Buhrkal er gået på opdagelse i tøjstativerne i Præstegården i Frederikssund.

VORES LIV

»For ungerne er det at blive konfirmeret en dannelsesrejse, og den vil jeg gerne påvirke. Både med det, vi taler om til konfirmationsforberedelse, men også helt konkret – festen og tøjet betyder jo meget for de unge,« siger hun, der sagtens kan se genbrug som en del af den religiøse lære.

»Vi taler meget om at beskytte Jordens ressourcer. Det er også kristendom og næstekærlighed, og så gør det jo heller ikke noget, at de unge får forståelse for, at ikke alle har lige meget at gøre godt med til festen. Hvis de hopper i genbrugstøj – og der er virkelig fine ting – kan de måske få lidt flere gæster med til festen,« siger Lotte Højholt, som allerede kan mærke, at idéen breder sig ud over sognet.

Selv har hun ladet sig inspirere af et tilsvarende initiativ i Viborg Stift, hvor biskop Henrik Stubkjær har introduceret genbrugstan-

ken. Efterhånden har det indleverede tøj fået et så stort omfang, at biskoppen har allieret sig med genbrugsbutikker i Skive, Brande, Ikast og forhåbentlig lige straks også Viborg.

Samarbejde med designere

»Vi har et voldsomt overbrug i den vestlige verden – og det er ikke en kritik af de unge – og derfor er det indlysende at genbruge tøj, som ofte kun har været på en enkelt gang tidligere. Før gav vi det gratis væk, men nu har vi aftalt med genbrugsbutikkerne, at de tager 100 kr. per sæt, og pengene går til velgørende organisationer,« siger Henrik Stubkjær der ikke lægger skjul på, at hans fortid som generalsekretær i Folkekirken Nødhjælp har sporet ham ind på genbrugstanken.

»Der er klart et kristent element i genbrugstanken. Ud over at passe på ressourcerne er kristendom også livet her og nu. At værne om andre og vise ansvarlighed, og derfor er det helt naturligt for mig at gå ind i det her,« siger han, der gerne i fremtiden vil tage idéen endnu videre og i sam-

arbejde med f.eks. designskoler tilbyde de unge, at de kan foretage ændringer på genbrugstøjet.

En idé, som i øvrigt også er født i Frederiksholms Kirke i København, hvor sognepræst Heidi Røn Preen er begyndt at samle tøj ind og har skaffet symaskiner, så hun kan gå i gang til efteråret.

I Præstegården i Frederikssund cirkler drengene rundt om de mange blå, grå og sorte blazere. I modsætning til pigerne har de ikke købt konfirmationstøjet endnu.

»En blazer med en T-shirt under, måske,« siger Marius Wagner Buhrkal tøvende og finder faktisk en sort jakke, som sidder som støbt.

Kammeraten Tobias Hedegaard Iversen bladrer lidt mere tøvende blandt bøjljerne – »jeg er jo ikke så stor, så der er nok ikke noget, som passer.«

Men konfirmander – især drenge – har altid været i mange størrelser, så der er også en blå jakke til ham, og begge har de øje for den økonomiske gevinst ved genbrug:

»Jeg vil jo nødtigt ribbe min mors kreditkort fuldstændigt,« som Marius siger.

”

Vi har et voldsomt overbrug i den vestlige verden – og det er ikke en kritik af de unge – og derfor er det indlysende at genbruge tøj.

Henrik Stubkjær,
biskop i Viborg Stift

Smille Bang kan godt lide kjolen med blonder. Her hjælper veninden Sofie Hentze hende med at prøve genbrugskjolen.
FOTOS: SOFIA BUSK

Det offentlige har udsigt til at tjene milliarder af kroner,

Hvis der bliver konflikt, vil de 100.000 lønmodtagere, der er på vej i strejke eller lockout, ingen løn få, mens det offentlige hver dag vil spare ca. 100 mio. kr.

LARS FROM
lars.from@jp.dk

Efter konflikten med lærerne i 2013 havde kommunerne sparet så mange penge ved ikke at skulle betale løn til

titusindvis af lærere i fem-seks uger, at der trods stramme kommunale budgetter pludseligt var råd til nye computere, møbler og skolelokaler.

Samlet sparede det offentlige over en milliard kroner på konflikten med lærerne.

I Herning Kommune betød det bl.a. masser af nyt it-udstyr, nye skolelokaler og kurser til mange lærere.

Den konflikt, som kommuner, regioner og staten lige nu har kurs mod i overenskomstforhandlingerne med en række fagforeninger

på det offentlige område, vil sende flere end dobbelt så mange lønmodtagere ud i konflikt som under lærerkonflikten – i første omgang omkring 100.000. Og hvis konflikten får lov at køre lige så længe som konflikten med lærerne, vil besparelsen for det offentlige blive på to-tre milliarder kroner, vurderer chefforsker og ekspert i kommunalpolitik Roger Buch fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

»Rent økonomisk kan det blive en gevinst. Især for de kommuner, der har en an-

strengt økonomi, vil det være en god hjælp ikke at skulle udbetale løn i en måned eller halvanden til en række medarbejdere. Men det er næppe noget, man kalkulerer med hos forhandlerne i toppen af kommunernes landsforening, KL,« siger Roger Buch.

»I tilfælde af en konflikt mister man noget produktion, men meget af det er ikke en produktion, der vender tilbage. De elever, der ikke bliver undervist, har bare mistet deres undervisning. Derfor er det ikke ligeværdige parter, der kæmper mod hin-

anden. Arbejdsgiverne står langt stærkere. Derudover har folketingspolitikkerne mulighed for at lave et lovindgreb.«

Roger Buch understreger imidlertid, at han ikke tror, at regeringen ønsker en konflikt eller et lovindgreb.

»Regeringen ligger i forvejen til at tabe det næste folketingsvalg, så jeg tror ikke, at de kaster sig ud i en storkonflikt for at kunne spare to eller tre milliarder kroner,« lyder hans vurdering.

Arbejdsmarkedsforsker og lektor Jørgen Stamhus fra

Aalborg Universitet peger også på det ulige forhandlingsforhold mellem parterne – og udsigten til at kunne tjene penge på en konflikt.

Dyrt at konflikte

»Det, at det offentlige helt sikkert vil spare penge, er et paradoks i forhold til at bruge strejkevåbnet over for det offentlige,« siger Jørgen Stamhus.

»Når arbejdsgiveren ikke lider og ikke risikerer at miste kunder, fordi mange af de ting, der ikke bliver gjort under en konflikt, ikke kan

Et par skiver groft rugbrød og en tur på cyklen kan forebygge kræft

Små ændringer i dagligdagen kan hindre mere end 7.000 dødsfald om året. Derfor går Kræftens Bekæmpelse til 10-kamp mod dårlige mad- og motionsvaner.

TEA KROGH SØRENSEN
HANNE FALL NIELSEN

hanne.fall.nielsen@jp.dk
tea.krogh@jp.dk

VORES LIV

Vidste du, at spejpepølsen er en farlig fætter at have i køleskabet? Eller at det at lege tagfat med ungerne eller en solid lørdagsrengøring kan holde dig fri af kræft?

Ifølge Kræftens Bekæmpelse, som mandag lancerer en ny form for forebyggelseskampagne, er danskernes viden om, at usund livsstil kan være roden til en kræftsygdom, langt fra stor nok.

»De fleste danskere er efterhånden godt klar over, at ryger du, er der stor risiko for, at du udvikler kræft på et tidspunkt. Men faktisk er alkohol, overvægt og forkert kost til sammen skyld i næsten lige så mange kræfttilfælde som rygning. Derfor er det selvfølgelig vigtigt, at danskerne kender risikoen og får hjælp til at nedsætte den,« siger projektchef Gitte Laub Hansen fra Kræftens Bekæmpelse.

Den manglende viden hos danskerne fremgår af en Kantar-Gallup-undersøgelse blandt godt 1.000 danskere, hvor op mod 4 af 10 ikke er klar over, at alkohol, overvægt og kost spiller en central rolle i at forebygge kræft.

Kræftens Bekæmpelse har regnet videre på tallene og vurderer, at hvis informationer om betydningen af den daglige adfærd bider sig fast ude i de danske hjem, kan det årligt forebygge 7.050 dødsfald af kræft.

Små, gode ændringer

»Risikoen for kræft kan i mange tilfælde nedsættes ved at lave små, men gode ændringer i hverdagen. I Danmark anbefales vi at spise 75 gram fuldkorn hver dag, og det svarer f.eks. til en portion havregryn og 1-2 skiver rugbrød,« siger projektchefen og henviser til international forskning, som har dokumenteret, at 48 gram fuldkorn hver dag nedsætter risikoen for tarmkræft med 17 pct.

Kampagnen - også kaldet 10-kampen, fordi den indeholder 10 helt konkrete råd til sunde ændringer - går helt konkret til værks og sender i de kommende 10 uger mails til de 65.000 danskere,

som har meldt sig.

»Det er første gang, vi prøver denne form for direkte kommunikation. Når det handler om meget nære og dagligdags råd, giver det mening at komme i øjenhøjde med folk og skrive direkte til dem,« siger chefkonsulent Carina Winther fra Kræftens Bekæmpelse.

Den nye metode er dog ikke er farvel til de brede kampagner, som ifølge organisationens egne effektmålinger har en virkning - f.eks. er danskernes holdning til rygning ændret bl.a. via massekommunikation, lyder vurderingen.

De generelle råd om bedre levevis vil ifølge Bente Halkier, som er professor på sociologisk institut på Københavns Universitet, og som har forsket i kampagners effekt, ikke komme så meget bag på danskerne.

Mindre forarbejdet kød

»De fleste danskere ved godt, at de bør motionere mere, ryge og drikke mindre, spise flere grøntsager og mere fuldkorn og i øvrigt have mindre travlt. Af de 10 konkrete gode råd, som Kræftens Bekæmpelse sender ud i kampagnen, vil rådet om at spise mindre forarbejdet kød formentlig være det, som er mest nyt for de fleste,« vurderer hun.

Styrken ved kampagnen

er, at den kommer med konkrete og overkommelige råd, tip og tricks til at leve sundere i hverdagen, mener hun.

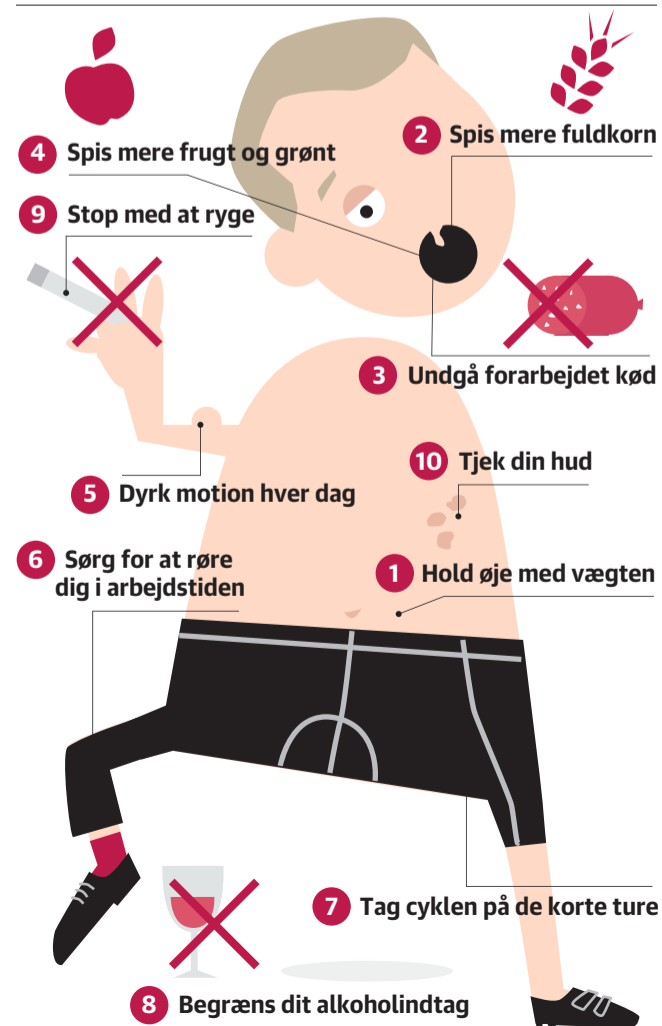
Rammer skævt

»Svagheden er, at folk aktivt skal tilmelde sig for at få tilsendt de mange mails med tips og gode råd, og at kampagnen - som de fleste andre sundhedskampagner - bygger på en antagelse om, at hvis blot vi tæppebomber folk med viden, så får vi dem til at ændre adfærd. Der vil helt sikkert være nogle, som tager tråden op, men det er formentlig ikke de mennesker, som har mest behov for livsstilsændringer, som melder sig,« siger Bente Halkier.

Tilbage til den livsfarlige spejpepølse og livgivende leg, hvor det konkrete kampskridt mod kræften lyder at undgå forarbejdet kød - det er kød, som er røget, saltet eller tørret - det vil sige mange former for pålæg og pølser, fordi det øger risikoen for kræft i tyk- og endetarm.

Til gengæld kan en halv times fysisk aktivitet om dagen - at tage cyklen til og fra arbejde, tumle med børnene eller gå en tur i skoven - forebygge kræftsygdomme. Motion er med til at holde vægten nede og forebygger for store mængder insulin og kønshormon, som kan være kræftfremkaldende.

10 råd til at nedsætte din risiko for kræft

KILDE: KRÆFTENS BEKÆMPELSE GRAFIK: RIKKE AHM

hvis der kommer konflikt

indhentes - så er det et problem for lønmodtagerne.

Jørgen Stamhus mener, at en konflikt direkte kan hjælpe nogle kommuner og regioner til bedre at kunne få budgetterne til at hænge sammen i hvert fald i indeværende år. Men han understreger, at der næppe er mange penge at spare for sygehusene, fordi aflyste operationer og undersøgelser formentlig skal gennemføres efter en eventuel konflikt.

»På den anden side gælder det for fagforeningerne om,

at borgerne bliver så tilpassede på politikerne, at politikerne mener, at det er på tide at gøre noget. Politikerne kan ikke i længden holde til, at velfærden bliver sat på standby,« lyder vurderingen fra Stamhus.

Han peger også på, at fagforeningerne nøje skal vurdere, om en konflikt er prisen værd for medlemmerne. Jørgen Stamhus har selv deltaget i en beregning af resultatet af storkonflikten i 2008, hvor sosu-assistenten, sygeplejersker og pædagoger kæmpede

for især en bedre løn.

Beregningerne viste, at det ville tage sosu-assistenten tre år, før prisen for at være i konflikt var tjent ind. Sygeplejerskerne skulle arbejde i 10 år og pædagogerne i ca. 15 år, før regningen for gennem en konflikt at kæmpe sig til bedre løn- og arbejdsvilkår var tjent ind. Efter konflikten i 2008 kom finanskrisen, som betød, at mange af lønstigningerne blev annulleret, så der formentlig er gået endnu længere, inden regningen er blevet betalt.